

Sprawa C-184/20**Streszczenie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym zgodnie z art. 98 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości****Data wpływu:**

28 kwietnia 2020 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Vilniaus apygardos administracinis teismas (Litwa)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

31 marca 2020 r.

Strona skarżąca:

O.T.

Strona przeciwna:

Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (Główna komisja ds. etyki urzędowej)

Przedmiot postępowania w postępowaniu głównym

Przewidziany prawem krajowym obowiązek ujawniania prywatnych interesów przez osoby zatrudnione w krajowej służbie cywilnej. Publikacja w Internecie danych z oświadczeń. Możliwe naruszenie prawa do życia prywatnego.

Przedmiot i podstawa prawna odesłania prejudycjalnego

Wykładnia art. 6 ust. 1 lit. e) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (zwanego dalej „rozporządzeniem”) w związku z jego art. 6 ust. 3 oraz art. 9 ust. 1 tego rozporządzenia w związku z jego art. 9 ust. 2 lit. g) w świetle art. 7 i 8 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą”).

Pytania prejudycjalne

1. Czy warunek określony w art. 6 ust. 1 lit. e) rozporządzenia [2016/679], w myśl którego przetwarzanie musi być niezbędne do wykonania zadania realizowanego w interesie publicznym lub w ramach sprawowania władzy publicznej powierzonej administratorowi, w związku z wymogami określonymi w art. 6 ust. 3 tego rozporządzenia, w tym wymogiem, w myśl którego przepisy państwa członkowskiego muszą służyć realizacji celu leżącego w interesie publicznym, oraz być proporcjonalne do wyznaczonego, prawnie uzasadnionego celu, w kontekście art. 7 i 8 karty [praw podstawowych] należy interpretować w ten sposób, że przepisy krajowe nie mogą przewidywać wymogu ujawnienia oświadczeń o prywatnych interesach i opublikowania ich na stronie internetowej administratora danych, jakim jest Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (Główna komisja ds. etyki urzędowej), wskutek czego dostęp do tych danych uzyskują wszystkie osoby mające dostęp do Internetu?

2. Czy zakaz przetwarzania szczególnych kategorii danych osobowych przewidziany w art. 9 ust. 1 rozporządzenia [2016/679], mając na uwadze warunki przewidziane w art. 9 ust. 2 tego rozporządzenia, w tym warunek przewidziany w jego lit. g), w myśl którego przetwarzanie musi być niezbędne ze względów związanych z ważnym interesem publicznym, na podstawie prawa Unii lub prawa państwa członkowskiego, które są proporcjonalne do wyznaczonego celu, nie naruszają istoty prawa do ochrony danych i przewidują odpowiednie i konkretne środki ochrony praw podstawowych i interesów osoby, której dane dotyczą, należy interpretować, również w kontekście art. 7 i 8 karty [praw podstawowych], w ten sposób, że przepisy krajowe nie mogą przewidywać wymogu ujawnienia danych związanych z oświadczeniem o interesach prywatnych, w którym mogą zostać ujawnione dane osobowe, w tym dane umożliwiające ustalenie poglądów politycznych danej osoby, przynależności do związków zawodowych, orientacji seksualnej i innych danych osobowych, i opublikowania tych danych na stronie internetowej administratora danych, jakim jest Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, wskutek czego wszystkie te dane zostają udostępnione wszystkim osobom mającym dostęp do Internetu?

Powołane przepisy prawa Unii

Artykuły 7 i 8 karty; motywy 1, 2, 4, 26, 39, 51, 85 i 154, art. 4 ust. 1, art. 6 ust. 1 lit. c) i e), art. 6 ust. 3 i art. 9 ust. 1 i 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. L 119, 4.5.2016, s. 1).

Powołane przepisy prawa krajowego

Artykuł 1, art. 2 ust. 1, art. 3 ust. 2, art. 4 ust. 1, art. 5, art. 6 ust. 1, art. 10 ust. 1 i 2 oraz art. 22 ustawy Republiki Litewskiej o koordynacji interesów publicznych i prywatnych w służbie cywilnej (zwanej dalej „ustawą”) (w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2018 r. do dnia 18 grudnia 2019 r.).

Zwięzłe przedstawienie stanu faktycznego i przebiegu postępowania głównego

- 1 W dniu 6 marca 2018 r. skarżący wniósł skargę do Vilniaus apygardos administracinis teismas (wileńskiego okręgowego sądu administracyjnego), domagając się uznania za bezprawną i stwierdzenia nieważności decyzji Vyriausioji tarnybinės etikos komisija (Głównej komisji ds. etyki urzędowej, zwanej dalej „komisją ds. etyki”) z dnia 7 lutego 2018 r. (zwanej dalej „decyzją”), w której uznano, że skarżący dopuścił się naruszenia przepisów art. 3 ust. 2 i art. 4 ust. 1 ww. ustawy (obowiązek złożenia oświadczenia o prywatnych interesach) polegającego na niezłożeniu oświadczenia o prywatnych interesach w trybie przewidzianym w powołanym przepisie.
- 2 Skarżący zajmuje stanowisko dyrektora w podmiocie publicznym Q.P. – organie publicznym działającym w dziedzinie ochrony środowiska (zwanym dalej „Q.P.”). Q.P. uczestniczył w postępowaniach o udzielenie zamówień publicznych i otrzymało dofinansowanie z budżetu Republiki Litewskiej na realizację określonych projektów w ramach unijnego programu LIFE+.

Podstawowe argumenty stron w postępowaniu głównym

- 3 Skarżący podnosi, że nie podlega przepisom ustawy regulującej obowiązek składania oświadczenia o prywatnych interesach. Jako dyrektor Q.P. nie dysponuje on uprawnieniami administracji publicznej. Założycielami i członkami Q.P. są osoby prywatne. Q.P. nie realizuje funkcji państwa ani instytucji komunalnych. Jako organizacja pozarządowa działa ono niezależnie od organów władzy.
- 4 Według skarżącego komisja ds. etyki niesłusznie postawiła go na równi z osobą zatrudnioną w służbie cywilnej, której przysługują uprawnienia administracyjne.
- 5 Skarżący twierdzi, że treść oświadczenia o interesach prywatnych i jego praktycznie bezwarunkowa publikacja w domenie publicznej (na stronie internetowej komisji ds. etyki) zasadniczo zobowiązuje osobę składającą oświadczenie do ujawnienia nie tylko własnych danych osobowych, ale również danych osobowych dotyczących innych osób, przez co naruszone zostaje prawo do życia prywatnego.

- 6 Strona przeciwna twierdzi, że skargę należy oddalić jako bezzasadną. Podnosi, że zgodnie z ustawą (art. 2 ust. 1) za członków korpusu służby cywilnej uznaje się osoby spełniające następujące warunki: 1) osoby są zatrudnione w podmiotach publicznych; 2) podmioty publiczne są finansowane z litewskiego budżetu centralnego lub samorządowego lub środków krajowych lub samorządowych; 3) osoby te dysponują powierzonymi im uprawnieniami administracyjne. Strona przeciwna podnosi, że skarżący spełnia wszystkie te warunki. Wyjaśnia, że uprawnienia administracyjne mogą mieć charakter nie tylko publiczny i zewnętrzny (funkcje przedstawiciela organów rządowych), ale również wewnętrzny, jeżeli są powierzane osobom sprawującym funkcje kierownicze w spółkach, instytucjach i organizacjach, niezależnie od tego, czy powierzono im uprawnienia administracji publicznej. Uprawnienia administracyjne związane są ze sprawowaniem nadzoru nad działalnością podmiotu, kontrolą pracy podwładnych oraz organizacją, zarządzaniem finansami itp. Skarżącemu powierzono uprawnienia administracyjne w ramach Q.P.. Jest on jedynym organem zarządzającym Q.P.; działalność Q.P. jest stale finansowana z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz ze środków budżetu państwowego Republiki Litewskiej, a zatem skarżący ma obowiązek złożyć oświadczenie o prywatnych interesach.

Streszczenie uzasadnienia wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

- 7 Zgodnie z art. 7 karty każdy ma prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego, domu i komunikowania się. Zgodnie z art. 8 karty każdy ma prawo do ochrony danych osobowych, które go dotyczą. Dane te muszą być przetwarzane rzetelnie w określonych celach i za zgodą osoby zainteresowanej lub na innej uzasadnionej podstawie przewidzianej ustawą. Każdy ma prawo dostępu do zebranych danych, które go dotyczą, i prawo do dokonania ich sprostowania.
- 8 W art. 6 ust. 1 rozporządzenia określono warunki, w których przetwarzanie danych jest zgodne z prawem. Warunki te obejmują następujące okoliczności: przetwarzanie jest niezbędne do wykonania obowiązku prawnego ciążącego na administratorze danych [lit. c)]; przetwarzanie jest niezbędne do wykonania zadania realizowanego w interesie publicznym lub w ramach sprawowania władzy publicznej powierzonej administratorowi [lit. e)].
- 9 Artykuł 6 ust. 3 rozporządzenia stanowi, że podstawa przetwarzania, o którym mowa w ust. 1 lit. c) i e), musi być określona: a) w prawie Unii; lub b) w prawie państwa członkowskiego, któremu podlega administrator. Cel przetwarzania musi być określony w tej podstawie prawnej lub, w przypadku przetwarzania, o którym mowa w ust. 1 lit. e) – przetwarzanie musi być niezbędne do wykonania zadania realizowanego w interesie publicznym lub w ramach sprawowania władzy publicznej powierzonej administratorowi. Podstawa prawna może zawierać przepisy szczegółowe dostosowujące stosowanie przepisów niniejszego rozporządzenia, w tym: ogólne warunki zgodności z prawem przetwarzania przez

administratora; rodzaj danych podlegających przetwarzaniu; osoby, których dane dotyczą; podmioty, którym można ujawnić dane osobowe; cele, w których można je ujawnić; ograniczenia celu; okresy przechowywania; oraz operacje i procedury przetwarzania, w tym środki zapewniające zgodność z prawem i rzetelność przetwarzania, w tym w innych szczególnych sytuacjach związanych z przetwarzaniem, o których mowa w rozdziale IX. Prawo Unii lub prawo państwa członkowskiego muszą służyć realizacji celu leżącego w interesie publicznym oraz być proporcjonalne do wyznaczonego, prawnie uzasadnionego celu.

- 10 Artykuł 9 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że zabrania się przetwarzania danych osobowych ujawniających pochodzenie rasowe lub etniczne, poglądy polityczne, przekonania religijne lub światopoglądowe, przynależność do związków zawodowych oraz przetwarzania danych genetycznych, danych biometrycznych w celu jednoznacznego zidentyfikowania osoby fizycznej lub danych dotyczących zdrowia, seksualności lub orientacji seksualnej tej osoby.
- 11 Artykuł 9 ust. 2 rozporządzenia określa warunki, w których ust. 1 nie ma zastosowania. Jednym z nich jest sytuacja, w której przetwarzanie jest niezbędne ze względów związanych z ważnym interesem publicznym, na podstawie prawa Unii lub prawa państwa członkowskiego, które są proporcjonalne do wyznaczonego celu, nie naruszają istoty prawa do ochrony danych i przewidują odpowiednie i konkretne środki ochrony praw podstawowych i interesów osoby, której dane dotyczą [lit. g)];
- 12 W ustawie (art. 10 ust. 1) określono osoby, których wynikające z oświadczeń dane mają być publiczne i zamieszczone na stronie internetowej Głównej komisji ds. etyki urzędowej w przewidzianym trybie. Wykaz tych osób obejmuje kierowników i zastępców kierowników zakładów publicznych, które są finansowane z litewskiego budżetu krajowego lub samorządowego bądź z krajowych lub samorządowych środków.
- 13 Co do zasady treść oświadczenia o prywatnych interesach (art. 6 ust. 1 ustawy) obejmuje dane dotyczące życia prywatnego osób wskazanych w oświadczeniu: dane osobowe (imię, nazwisko, miejsce zatrudnienia, obowiązki) osoby składającej oświadczenie i jej małżonka, osoby pozostającej we wspólnym pożyciu lub partnera, z czego można wywodzić określone informacje na temat poszczególnych aspektów życia prywatnego danej osoby (stan cywilny, orientacja seksualna itp.); informacje o otrzymanych darowiznach; informacje o zawartych przez te osoby transakcjach, z których można wywodzić określone informacje na temat życia osoby składającej oświadczenie i jej małżonka, osoby pozostającej we wspólnym pożyciu lub partnera, a więc używanych przedmiotów, zainteresowań, stylu życia, sytuacji finansowej itd.; informacje o osobach bliskich lub znanych osobie składającej oświadczenie, w związku z którymi może zachodzić konflikt interesów i konieczność ujawnienia osobistej relacji między osobą składającą oświadczenie a jej małżonkiem, osobą pozostającą we wspólnym pożyciu lub partnerem, jak również osobistej relacji między osobami wymagającymi

ujawnienia a osobą składającą oświadczenie i jej małżonkiem, osobą pozostającą we wspólnym pożyciu, partnerem.

- 14 Dane osobowe zawarte w oświadczeniu o interesach prywatnych stanowią nieodłączną część życia prywatnego danej osoby, a ich ujawnienie może naruszać jej prawo do życia prywatnego i mieć wpływ na jej bezpieczeństwo, a tym samym ujawnienie takich danych może stwarzać zagrożenie dla życia i zdrowia danej osoby, jej praw i wolności, jak również mieć inne negatywne konsekwencje.
- 15 Osoba składająca oświadczenie ma obowiązek ujawnienia nie tylko własnych danych osobowych, ale również danych innych osób, ze świadomością, że dane te zostaną opublikowane na stronie internetowej komisji ds. etyki, a zatem będą – co do zasady – udostępnione nieograniczonej liczbie osób i mogą być wykorzystywane do różnych celów. Wyjątki przewidziane w ustawie (art. 10 ust. 2) nie zapewniają ochrony danych osobowych, ponieważ umożliwiają ustalenie tożsamości osoby składającej oświadczenie i innych osób oraz powiązanie z tymi osobami publicznie ujawnionych informacji, które nie są objęte wspomnianymi wyjątkami.
- 16 Zasadniczo ustawa służy zabezpieczeniu zasady przejrzystości przy sprawowaniu funkcji publicznych i podejmowaniu decyzji związanych z realizacją interesów publicznych (art. 1).
- 17 Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (zwany dalej „TSUE”) zauważył, że zasada przejrzystości wynikająca z art. 1 i 10 Traktatu o Unii Europejskiej i art. 15 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej pozwala obywatelom na bliższe uczestnictwo w procesie podejmowania decyzji i gwarantuje, że administracja cieszy się większą prawowitością, jest bardziej skuteczna i odpowiedzialna względem obywateli w systemie demokratycznym (zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 6 marca 2003 r., Interporc/Komisja, C-41/00 P, EU:C:2003:125, pkt 39, wyrok z dnia 29 czerwca 2010 r., Komisja/Bavarian Lager, C-28/08 P, EU:C:2010:378, pkt 54). TSUE orzekł również, że ochrona prawa podstawowego do poszanowania życia prywatnego na poziomie Unii wymaga, aby odstępstwa od ochrony danych osobowych i jej ograniczenia ograniczały się do tego, co absolutnie konieczne (zob. wyrok z dnia 21 grudnia 2016 r., Tele2 Sverige i Watson i in., C-203/15 i C-698/15, EU:C:2016:970, pkt 96, wyrok z dnia 27 września 2017 r., Puškár, C-73/16, EU:C:2017:725, pkt 112).
- 18 Zgodnie z orzecznictwem TSUE instytucje są zobowiązane do tego, by przed ujawnieniem informacji dotyczących osoby fizycznej wyważyć interes Unii Europejskiej związany z zapewnieniem przejrzystości jej działań a naruszeniem praw przewidzianych w art. 7 i 8 karty. Celowi przejrzystości nie można jednak przyznać automatycznego pierwszeństwa przed prawem do ochrony danych osobowych, nawet jeżeli w grę wchodzi ważne interesy ekonomiczne (zob. wyrok z dnia 9 listopada 2010 r., Volker und Markus Schecke, C-92/09 i C-93/09, EU:C:2010:662, pkt 85).

- 19 Chociaż nałożony ustawą obowiązek przekazywania danych (w tym danych na temat życia prywatnego) jest związany z okolicznościami, które mogą wpływać na decyzje podejmowane w ramach realizacji obowiązków służbowych, sąd odsyłający jest przekonany, że istnienie takich okoliczności automatycznie nie przesądza o tym, że takie dane są przedmiotem interesu publicznego i podlegają publikacji. Wręcz przeciwnie – dane takie mogą zawierać informacje szczególnie chronione (takie jak informacje o pozostawaniu we wspólnym, niesformalizowanym, pożyciu, zamieszkiwaniu z osobą tej samej płci itd.), których ujawnienie – co do zasady – nie ma uzasadnienia społecznego, za to może powodować istotne niedogodności dla danej osoby w jej życiu prywatnym.
- 20 W opinii sądu odsyłającego ujawnienie określonych okoliczności w Internecie nie jest środkiem koniecznym do zapewnienia realizacji celu zamierzonego przez ustawę, a więc realizacji zasady przejrzystości w służbie cywilnej. Udostępnienie tego rodzaju danych jedynie podmiotom określonym w ustawie (art. 5), jak również organom kontroli przypisanym takim podmiotom (art. 22), w tym organom kontroli działającym przy określonej instytucji, jaką jest Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, to środki wystarczające do zapewnienia realizacji celu ustawy.
- 21 Sąd odsyłający ma wątpliwości, czy zasada przewidziana w ustawie, w myśl której dane wynikające z oświadczeń o prywatnych interesach muszą mieć charakter publiczny i podlegać publikacji, jest zgodna z powołanymi przepisami karty oraz rozporządzeniem, a także orzecznictwem TSUE.

DOKUMENTAS